

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1	
ПРАВОВА ПРИРОДА КОЛЕГІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЇХ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ	9
1.1. Сутність та призначення публічної адміністрації	9
1.2. Поняття та види колегіальних суб'єктів публічної адміністрації	46
1.2.1. Державні колегіальні суб'єкти публічного адміністрування	50
1.2.2. Недержавні колегіальні суб'єкти публічної адміністрації (органи місцевого самоврядування та суб'єкти делегованих повноважень)	75
1.3. Рішення, дії та бездіяльність колегіальних суб'єктів публічної адміністрації як предмет оскарження в порядку адміністративного судочинства	91
РОЗДІЛ 2	
УЧАСТЬ КОЛЕГІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ СПОРИ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ ЇХ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ	125
2.1. Підстави та форми участі колегіальних суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві	125
2.2. Колегіальні суб'єкти публічної адміністрації в адміністративному судочинстві як учасники справи	150

- 2.3. Суб'єкти адміністративного процесу у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації 174
- 2.4. Сутність та види публічно-правових спорів щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації 200

РОЗДІЛ 3

ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ТА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕГІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ 225

- 3.1. Форми адміністративного судочинства під час розгляду справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації та порядок проходження таких справ в адміністративних судах 225
- 3.2. Повноваження адміністративного суду у справах, відповідачами у яких є колегіальні суб'єкти публічної адміністрації 264
- 3.2.1. Особливості повноважень адміністративного суду у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації 267
- 3.2.2. Особливості повноважень адміністративного суду у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації у спорах щодо правовідносин, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму 286

3.3. Процесуальний розсуд суду за результатами оцінки рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації	297
3.4. Судові рішення за наслідками розгляду та вирішення адміністративних справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації	335
РОЗДІЛ 4	
ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У СПРАВАХ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕГІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ	367
4.1. Особливості виконання судових рішень у адміністративних справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації	367
4.2. Судовий контроль за виконанням судових рішень у адміністративних справах, відповідачами у яких є колегіальні суб'єкти публічної адміністрації	376
4.3. Відповідальність за невиконання судових рішень у адміністративних справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації	387
4.4. Удосконалення виконання судових рішень в адміністративних справах колегіальними суб'єктами публічної адміністрації	398
ВИСНОВКИ	411
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	418

ПЕРЕДМОВА

Функціональна та галузева особливість публічного адміністрування, соціальна значимість прийнятих публічною адміністрацією рішень зумовлює наявність у її системі суб'єктів, для яких є характерною колегіальна форма прийняття рішення та специфічний порядок адміністрування суспільних відносин, який дає підстави для їх класифікації в окремий різновид суб'єктів публічної влади – колегіальних суб'єктів публічного адміністрування.

Сучасна активна модернізація сфери публічного адміністрування впливає і на підсистему колегіальних суб'єктів публічної адміністрації, наслідком чого є не тільки модифікація адміністративно-правового статусу існуючих органів та суб'єктів, але й створення та функціонування нових колегіальних суб'єктів (національні комісії регулювання природних монополій, Комісія з питань вищого корпусу державної служби, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів та ін.).

Постійні трансформаційні процеси у цій сфері суспільних відносин ставали каталізатором того, що правова природа колегіальних суб'єктів публічної адміністрації протягом усього періоду формування та розвитку адміністративно-правової доктрини завжди привертала увагу вчених-адміністративістів. Предметом дослідження ставали окремі аспекти або ж загальна проблематика адміністративно-правового статусу вказаних суб'єктів; в поле зору вчених потрапляли питання класифікації зазначених органів; порядок їх створення та припинення; нормативні аспекти удосконалення та підвищення ефективності діяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації тощо. Така увага багатьох вчених-юристів забезпечила надійний теоретичний фундамент для подальших досліджень. Зокрема, вказаними питаннями в різні історичні періоди розвитку юридичної науки займалися В.Б. Авер'янов, О.П. Альохін, І.Є. Андрієвський, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, В.М. Бевзенко, К.С. Бельський, М.М. Белявський, Е.М. Берендтс,

А.І. Берлач, Ю.П. Битяк, О.Г. Бондар, С.А. Буткевич, В.П. Василенков, П.Т. Василенков, М.Й. Вільгушинський, М.Ю. Віхляєв, В.М. Гарашук, І.П. Голосніченко, І.С. Гриценко, Є.В. Додін, В.В. Доненко, Ю.А. Дорохіна, В.М. Дурденевський, А.І. Єлістратов, В.В. Льков, В.В. Івановський, Т.Є. Кагановська, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, В.Л. Кобалевський, Л.П. Коваленко, Н.В. Коваленко, Л.В. Коваль, Ю.М. Козлов, К.Е. Колибаб, І.Б. Коліушко, Т.О. Коломоець, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, Р.О. Куйбіда, Є.В. Курінний, Д.М. Лук'янець, Д.В. Лученко, П.С. Лютиков, Р.С. Мельник, О.І. Миколенко, Н.Р. Нижник, О.М. Пасенюк, В.Г. Перепелюк, Ю.В. Пирожкова, Д.В. Приймаченко, А.А. Пухтецька, М.І. Ретвих, О.П. Рябенко, А.О. Селіванов, О.Ф. Скакун, І.О. Сквірський, С.Г. Стеценко, І.Т. Тарасов, В.П. Тимошук, Ю.О. Тихомиров, М.М. Тищенко, М.І. Цуркан, В.І. Шишкін, А.М. Школик, Ц.А. Ямпольська та ін.

Разом з тим, на підставі узагальненого аналізу адміністративно-правової літератури було встановлено, що фундаментальних досліджень специфіки розгляду та вирішення в адміністративному судочинстві справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації майже немає. У цьому аспекті слід особливо наголосити й на тому, що судова практика у цій категорії справ є досить неоднозначною та суперечливою, що також підтверджує актуальність порушеної тематики дослідження.

Мета монографічного дослідження полягає у визначенні на підставі аналізу доктринальних та нормативних джерел теоретико-прикладних основ розгляду та вирішення в адміністративному судочинстві справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації.

Для досягнення вказаної мети поставлено й вирішено такі основні завдання:

- здійснити загальну характеристику правової природи та призначення публічної адміністрації;
- визначити підсистему державних колегіальних суб'єктів публічного адміністрування;
- охарактеризувати та здійснити класифікацію недержавних колегіальних суб'єктів публічної адміністрації;

- здійснити загальну характеристику рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації як предмета оскарження в порядку адміністративного судочинства;
- встановити підстави та форми участі колегіальних суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві;
- охарактеризувати колегіальні суб'єкти публічної адміністрації в адміністративному судочинстві як учасників справи;
- визначити суб'єктів адміністративного процесу у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації;
- встановити сутність та види публічно-правових спорів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації;
- окреслити форми адміністративного судочинства під час розгляду справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації та встановити порядок проходження таких справ в адміністративних судах;
- визначити повноваження адміністративного суду у справах, відповідачами у яких є колегіальні суб'єкти публічної адміністрації;
- встановити особливості повноважень адміністративного суду у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації (у т.ч. у спорах щодо правовідносин, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму);
- охарактеризувати процесуальний розсуд суду за результатами оцінки рішень, дій чи бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації;
- здійснити характеристику судових рішень за наслідками розгляду та вирішення адміністративних справ щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації;
- визначити особливості виконання судових рішень у адміністративних справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності колегіальних суб'єктів публічної адміністрації.

РОЗДІЛ 1

ПРАВОВА ПРИРОДА КОЛЕГІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ЇХ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ

1.1. Сутність та призначення публічної адміністрації

Перманентний процес оновлення вітчизняної адміністративно-правової доктрини, який супроводжується переглядом ключових засад адміністративного права та його системи, неминуче охоплює своєрідною «трансформаційною хвилею» як методологію науки адміністративного права, що закладає якісно нові підходи до розуміння цієї галузі права, так і тлумачення базових, системотворчих понять та категорій. Якщо узагальнено подивитись на весь період становлення та розвитку вітчизняної адміністративно-правової науки, то одразу можна помітити цілком явну тенденцію, що будь-який етап її становлення оперував власним категоріально-понятійним апаратом, що утворював відповідну основу галузі та відповідної науки. Так, в дореволюційний період (до 1917 р.) розвитку адміністративного права до базових його складових цілком виправдано можна віднести такі категорії, як «поліцейське право», «поліція», «поліцейська діяльність», «адміністративна юстиція», «внутрішнє управління» тощо. Радянському періоду адміністративно-правової науки, ознаменованому ідеологічним спотворенням правової доктрини в цілому, властивими були такі категорії, як «державне управління», «соціалістичне державне планування», «демократичний централізм», «контроль та нагляд», «соціалістична законність», «примус та переконання» тощо. У свою чергу, для сучасної адміністративно-правової науки є характерним не просто відмова від догматичних засад радянського адміністративного права, але й запозичення європейських принципів, понять

та ключових категорій так званого європейського адміністративного права. Однією із таких правових категорій без сумніву є категорія «публічна адміністрація», що переважно використовується як узагальнена назва всіх в цілому або окремих суб'єктів публічної влади.

Справедливим буде зазначити, що аналіз новітньої адміністративно-правової літератури дає підстави стверджувати, що на її сторінках продовжується розпочатий ще на зламі тисячоліть пошук відповідей на питання – що являє собою публічна адміністрація? Яка її суть, правова природа та призначення? Вбачається, що в межах окресленого предмету цього дослідження відповідь на ці питання не просто обов'язкова, а є необхідною.

Вирішення цього наукового завдання є неможливим без історичного екскурсу, який дасть змогу не тільки встановити певну тенденційність у науковому пошуку на різних етапах становлення адміністративно-правової літератури, але й допоможе сформувати теоретичне підґрунтя сучасного розуміння правової природи публічної адміністрації. Зокрема, у дореволюційній адміністративно-правовій літературі досить змістовно досліджували питання адміністративно-правового статусу органів управління, які в різних джерелах іменувались адміністративними установами [1, с. 107]; органами адміністрації [2, с. 1; 3, с. 107], органами виконавчої влади [4], адміністративно-поліцейськими установами [5, с. 52], органами внутрішнього управління [6, с. 63] тощо. Як слушно зауважує І.С. Гриценко, головним завданням даної роботи вчені бачили розробку такої системи суб'єктів публічного управління, таких правових засад їх діяльності, які б дозволили розглядати останніх повноцінними суб'єктами адміністративно-правових відносин, зв'язаних взаємними правами та обов'язками з громадянами [7, с. 103]. Разом з цим, слід додати, що переважна більшість вчених-адміністративістів, висловлюючи власні думки з приводу предмету адміністративного (поліцейського) права, практично формували різні підходи до розуміння суті та призначення діяльності «органів поліції», «внутрішнього управління», «адміністрації», що дало змогу сучасним